

Τίτλος του μαθήματος: Δια βίου εκπαίδευση: Ενεργός πολίτης και Προστασία Περιβάλλοντος στις Επιστήμες της Αγωγής

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: Ε3

Τύπος του μαθήματος: Υποχρεωτικό

Εξάμηνο: Εαρινό

Αριθμός απονεμόμενων πιστωτικών μονάδων: 6 (Ε.Σ.Τ.Σ.)

Υπεύθυνοι γνωστικού αντικειμένου:

Παναγιώτης Ι. Σταμάτης, Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΠΑΕΣ Πανεπιστημίου Αιγαίου (υπεύθυνος μαθήματος),

Θωμάς Μπαμπάλης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΤΔΕ Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ριες θα έχουν τη δυνατότητα:

1. Να ασχοληθούν με το εκπαιδευτικό πλαίσιο της διά βίου μάθησης και τη σχέση του με την περιβαλλοντική εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη
2. Να ασχοληθούν με εκπαιδευτικές διαδικασίες, διαδικασίες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και πολιτειακής ενεργοποίησης, στα πλαίσια της διά βίου μάθησης.
3. Να γνωρίσουν φορείς άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής, φορείς οι οποίοι έχουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων, όπως τη διαχείριση απορριμμάτων, τη διαχείριση υδάτων, τις συγκοινωνίες, τη διαμόρφωση αστικού περιβάλλοντος κ.λπ. καθώς και φορείς που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των πολιτών για θέματα περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους φορείς αυτούς, τα εργαλεία άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής, καθώς και η ανάπτυξη της σχέσης εκπαίδευσης για το περιβάλλον με τους φορείς αυτούς και τις τοπικές κοινωνίες, αποτελούν ζητήματα που εντάσσονται στο μάθημα.
4. Να ασχοληθούν με το πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσεται η ατομική και συλλογική συμμετοχή των ατόμων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και τη συγκρότηση δράσεων στην κατεύθυνση αυτή. Με άλλα λόγια, η ενημέρωση των πολιτών σε θέματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική πολιτική και νομοθεσία είναι δυνατόν να ενισχύσουν το ρόλο τους ως ενεργών πολιτών στη διαμόρφωση ενός ποιοτικού αειφόρου περιβάλλοντος.
5. Να αντιληφθούν τον τρόπο με τον οποίο οι Επιστήμες της Αγωγής παρέχουν τη δυνατότητα αφενός συγκρότησης μορφών προβληματισμού και δράσης ως προς τα παραπάνω επίπεδα, αφετέρου συνεχούς κριτικής αναπλαισίωσης και ολιστικής αντιμετώπισης των ζητημάτων με την αξιοποίηση των εργαλείων που οι επιστήμες αυτές εξασφαλίζουν.

Προαπαιτήσεις: Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Το μάθημα αναδεικνύει με κριτικό τρόπο τη σημαντική συνάρτηση ανάμεσα στη Διά Βίου Μάθηση και την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Η συνάρτηση αυτή γίνεται αντιληπτή μέσα από την κομβική θεματική της ανάγκης διαμόρφωσης, διαμέσου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ενεργών πολιτών, κάτω από το φως των Επιστημών της Αγωγής. Η διά βίου εκπαίδευση/μάθηση αποτελεί σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο το οποίο υπόσχεται τη συνεχή ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, ανεξαρτήτως ηλικίας, επιπέδου εκπαίδευσης ή άλλων κοινωνικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών. Με την ενεργοποίηση αυτού του πλαισίου, είναι δυνατόν να μελετηθεί, με το βέλτιστο τρόπο, η συσώρευση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, αφού οι βασικές αρχές της εκπαίδευσης για το περιβάλλον σχετίζονται τόσο με γνώσεις όσο και με στάσεις, αξίες και πρακτικές, οι οποίες διαμορφώνονται μέσα από συνεχείς και ευέλικτες εκπαιδευτικές διαδικασίες, πέραν της τυπικής εκπαίδευσης, σε κάθε ηλικία και για κάθε κοινωνική ομάδα. Προς μια τέτοια πολυεπίπεδη μελέτη συντείνει αφενός η προβληματική του ενεργού πολίτη και αφετέρου η αξιοποίηση εννοιών, μεθόδων και θεωριών που αναπτύσσονται στους κόλπους των Επιστημών της Αγωγής για να περιχαρακώσουν και να ενισχύσουν τις διεργασίες της διά βίου μάθησης.

Διδακτική μεθοδολογία:

Λόγω της ιδιαιτερότητας του μαθήματος προτείνεται ανά διδακτικό τρίωρο:

1. Η αξιοποίηση δυο σαρανταπεντάλεπτων (45') διδακτικών ωρών για παράδοση ή/και παρουσίαση εργασιών,
2. Μια διδακτική ώρα των σαράντα πέντε (45') λεπτών για ομαδική συζήτηση και αυτοκαθοδηγούμενη μάθηση και για ανάπτυξη εργαστηριακών, ερευνητικών και πρακτικών εφαρμογών της ερευνητικής ύλης.
3. Αξιοποίηση δυνατοτήτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και e-learning για μελέτη και συζήτηση επί των επιμέρους θεματικών ενοτήτων του μαθήματος.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα:

Από την παρακολούθηση του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ριες αναμένεται να αντιληφθούν μέσα από βιβλιογραφικές-θεωρητικές αναφορές ή μελέτες περιπτώσεων:

1. Βασικές έννοιες όπως:
 - α) Περιβαλλοντικά ενεργός και υπεύθυνος πολίτης
 - β) Αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα και επιδράσεις τους στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.
 - γ) Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων για το περιβάλλον ανά φορέα άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής.

2. τη δυναμική της διά βίου εκπαίδευσης ως μια σύγχρονη και διαρκή διαδικασία που οδηγεί στη διά βίου μάθηση, σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο και με ένα σχολείο που διαρκώς αλλάζει.
3. τους φορείς άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής και διαχείρισης περιβαλλοντικών θεμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και τη δυνατότητα σύμπραξής τους με εκπαιδευτικούς φορείς με στόχο την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για το περιβάλλον.
4. την έννοια του ενεργού πολίτη και τη σημασία της δραστηριοποίησής του για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία.
5. τις δυνατότητες ενημέρωσης των πολιτών για περιβαλλοντικά θέματα στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας.

Αξιολόγηση:

Η παρακολούθηση των διαλέξεων, η ανάληψη, εκπόνηση και παρουσίαση γραπτών εργασιών, η μελέτη της συναφούς βιβλιογραφίας, η συμμετοχή σε εργαστήρια, η ανάπτυξη ερευνητικών και πρακτικών εφαρμογών ή εναλλακτικά οι γραπτές εξετάσεις, αποτελούν, μαζί με την ενεργή συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία, τους βασικότερους τρόπους αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνική:

1. Σταμάτης, Π.Ι. (2012). *Παιδαγωγική επικοινωνία στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Διάδραση.
2. Σταμάτης, Π.Ι. (2013). *Επικοινωνία στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Διάδραση.
3. Μπαμπάλης, Θ.Κ. (2014). *Από την Αγωγή στην Εκπαίδευση. Επισημάνσεις στην εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης*. Αθήνα: Διάδραση.
4. Μπαμπάλης, Θ.Κ. (2012). *Η ζωή στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Διάδραση.
5. Συλλογικός τόμος (2008). *Ενεργός πολίτης και εκπαίδευση*. Αθήνα: Παπαζήσης.
6. Λιαράκου, Γ. & Φλογαΐτη, Ε. (2007). *Από την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη*. Αθήνα: Νήσος.

Ξενόγλωσση:

1. Ingold, T. (2011). *The perception of the Environment. Essays on livelihood, dwelling and skill*. Routledge.
2. Vogel, D. (2012). *The politics of precaution. Regulating health, safety, and environmental risks in Europe and the United States*. Princeton University Press.
3. Green, D. (2012). *From poverty to power: How active citizens and effective states can change the world*. Practical Action.
4. Bornstein, D. (2007). *How to change the world: Social entrepreneurs and the power of new ideas*. Oxford University Press.

5. OECD (1999). *Environmental Communication. Applying communication tools towards sustainable development*. OECD Publications.